

EVALUATIE BIBLIOTHEEKVISIE 2016-2020

Hét plein voor Ontmoeting, Kennis en Beleving

Gemeente
Sliedrecht

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. DOELSTELLINGEN	4
3. RESULTATEN	6
Doelstellingen bibliotheekvisie	6
Ledenaantallen bibliotheek.....	9
Uitkomst onderzoek Onderzoekcentrum Drechtsteden	10
4. CONCLUSIE	12
Wat gaat goed	12
Waar zit ruimte voor verbetering	12

1. INLEIDING

De rol van de bibliotheek is vanwege de maatschappelijke opgaven en de nieuwe bibliotheekwet de afgelopen jaren flink veranderd. Was de bibliotheek vroeger voornamelijk verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van kennis en boeken, tegenwoordig heeft ze een steeds meer maatschappelijke functie gekregen. Niet de boeken, maar de mensen staan centraal. Bij de bibliotheek kun je terecht om te werken aan je persoonlijke ontwikkeling, maar ook voor ontspanning. Het is een plek om elkaar te ontmoeten, te studeren, een cursus of een andere activiteit bij te wonen.

Bibliotheekvisie Sliedrecht

Naar aanleiding van de veranderende rol van de bibliotheek heeft de gemeenteraad op 13 september 2016 de Bibliotheekvisie 'Hét Plein voor Ontmoeting, Kennis en Beleving' vastgesteld. De visie is tot stand gekomen in een co-creatie tussen de gemeente en de Bibliotheek AanZet. Ook zijn andere lokale organisaties zoals Stichting Welzijnswerk Sliedrecht hierbij betrokken. Omdat de bibliotheek een bredere functie heeft dan alleen het uitlenen van materialen, wordt in de visie gesproken over Het Plein:

Het Plein is een laagdrempelige en toegankelijke plek in het centrum van Sliedrecht waar inwoners samenkomen om elkaar te ontmoeten, te beleven en kennis te delen en te vergaren.

Op het Plein vinden zes dagen per week activiteiten plaats voor inwoners van Sliedrecht. Zij weten wat hier te doen is, en kunnen ook zelf activiteiten aandragen. Het is een plek waar iedere Sliedrechter zijn of haar leven lang kan leren, en ongeacht achtergrond of leeftijd kan deelnemen aan een breed aanbod van sociale, culturele, educatie en kunstzinnige activiteiten. Maar ook voor praktische zaken zoals ondersteuning bij belastingaangifte kunnen zij hier terecht.

Evaluatie van de visie

Om richting te geven aan de ontwikkeling van het Plein, zijn in de bibliotheekvisie een aantal doelstellingen opgenomen. In deze evaluatie wordt bepaald in hoeverre deze doelstellingen zijn bereikt, hier is de Bibliotheek AanZet nauw bij betrokken geweest. Het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) heeft onderzocht of inwoners bekend zijn met het Plein, en weten wat hier te doen is. Deze evaluatie zal het uitgangspunt zijn voor het opstellen van een opvolgende bibliotheekvisie vanaf 2021.

Corona

Bij het opstellen van deze evaluatie is uitgegaan van de situatie voor corona. Door de (steeds wisselende) maatregelen kan de bibliotheek niet haar reguliere dienstverlening aanbieden. Tijdens de coronacrisis heeft de bibliotheek extra ingezet op het bereiken van kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen. Zo worden er boeken bezorgd bij leden die zelf niet in staat zijn om naar de bibliotheek te komen, waarbij vooral het contact met de medewerker als waardevol wordt ervaren. Daarnaast heeft de bibliotheek contact met hun 70+ leden door regelmatig een belondje te maken. De virtuele omgeving heeft ook een doorontwikkeling gemaakt. Er worden regelmatig online activiteiten en ontmoetingen georganiseerd voor zowel de jeugd als volwassenen, en de collectie van e-books en luisterboeken is flink uitgebreid.

Gedurende de periodes waarin de maatregelen zijn versoepeld, is de bibliotheek beschikbaar om te lezen en als werk- of studieplek. Ook worden er activiteiten georganiseerd waarbij ontmoeting centraal staat en die vooral bedoeld zijn om eenzaamheid tegen te gaan. Helaas zijn deze ontmoetingsmomenten een stuk minder dan 'normaal', waardoor de bibliotheek als ontmoetingsplek gemist wordt.

2. DOELSTELLINGEN

Om richting te geven aan de ontwikkeling van de bibliotheek naar het Plein voor Ontmoeting, Kennis en Beleving, zijn in de visie een aantal doelstellingen opgenomen. Hieronder volgt een opsomming van deze doelstellingen:

Doelstelling

Het Plein is dé plaats in Sliedrecht waar Beleving, Kennis en Ontmoeting samen komen. Het Plein is de centrale plaats voor taalactiviteiten, taalcursussen en taal oefening.

Begeleiding van statushouders in Sliedrecht vindt in 2018 plaats vanuit Het Plein

Het Plein is hét punt voor vragen over digitalisering en mediawijsheid.

Het Plein biedt voor kinderen activiteiten om zich breed te kunnen ontwikkelen

Het Plein biedt een programma van lezingen, culturele en kunstzinnige activiteiten door veel organisaties in Sliedrecht.

Het Plein brengt een plek voor mantelzorgers om elkaar te ontmoeten en kennis op te doen

Het Plein biedt een plek voor ondersteuning en ontmoeting aan mensen met Alzheimer en hun mantelzorgers

Het Plein biedt informatie voor allerlei gezondheidsvragen en mogelijkheden om vragen te stellen (spreekuurfuncties)

Het Plein is in plaats van 26 uur per week, 40 uur per week in gebruik in 2017 en 50 uur in 2018

Het Plein nodigt uit om langer te verblijven en heeft activiteiten gericht op het voorkomen of verminderen van eenzaamheid. Daarbij worden boeken niet alleen meer gebracht, mensen worden naar de bibliotheek gehaald.

Het Plein is ook een plek waar ondernemers uit Sliedrecht nieuwe werknemers kunnen vinden

Het Plein is bekend in Sliedrecht en inwoners weten wat er te doen en te beleven is

Het Plein biedt faciliteiten en ondersteuning bij belastingaangifte voor alle Sliedrechtters

3. RESULTATEN

In dit hoofdstuk wordt per doelstelling aangegeven of deze is behaald door middel van een groen vinkje of een rood kruisje. Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt wat de ledenaantallen van de bibliotheek zijn over de periode 2016 t/m 2020. Tot slot bevat dit hoofdstuk de uitkomst van het onderzoek wat door het OCD is uitgevoerd naar de bekendheid van de bibliotheek.

Inzet vrijwilligers

De Bibliotheek AanZet geeft aan dat veel van de activiteiten van de bibliotheek worden gerealiseerd dankzij de inzet van hun enthousiaste en deskundige vrijwilligers. Voor een gevarieerd aanbod van Het Plein zijn zij essentieel. Ook spelen vrijwilligers een belangrijke rol voor het draagvlak en bekendmaking van het aanbod en zijn ze de verbinding met de inwoners van Sliedrecht. De begeleiding van de vrijwilligers doet echter wel een groot beroep op de medewerkers van de bibliotheek: de organisatie, het overleg en de scholing is een belangrijk deel van het takenpakket van de medewerkers.

Doelstellingen bibliotheekvisie

De doelstellingen zijn geëvalueerd met de coördinator van de bibliotheek in Sliedrecht en de rayonmanager van de Bibliotheek AanZet.

Het Plein is dé plaats in Sliedrecht waar Beleving, Kennis en Ontmoeting samen komen. Het Plein is de centrale plaats voor taalactiviteiten, taalcursussen en taal oefening.

Het Taalpunt is de centrale plek in Sliedrecht waar inwoners terecht kunnen met hun vragen over taal, lezen of schrijven. Elke donderdag wordt in de bibliotheek het Taalpunt georganiseerd waar medewerkers uitleg geven over het beschikbare aanbod en inwoners adviseren over welke taalactiviteiten en cursussen het beste bij ze passen. Iedereen kan bij het Taalpunt binnenlopen, een lidmaatschap is niet nodig. Verder heeft de bibliotheek een ruim aanbod van cursussen en taal oefengroepen om de Nederlandse taal (beter) te leren. Dit aanbod is niet alleen voor statushouders, maar ook mensen die in Nederland zijn geboren (NT1) en moeite hebben met de Nederlandse taal kunnen hier terecht. Wel is deze doelgroep lastiger te bereiken dan statushouders (NT2). Daarnaast biedt de bibliotheek via hun virtuele vestiging ook ondersteuning bij (digi-) taalontwikkeling.

Begeleiding van statushouders in Sliedrecht vindt in 2018 plaats vanuit Het Plein

De begeleiding van statushouders in Sliedrecht wordt door Participe uitgevoerd. Sinds 2018 is Participe gehuisvest in de bibliotheek en organiseert ze een wekelijks inloopspreekuur op maandagochtend en donderdagavond. Tijdens dit spreekuur werken vrijwilligers samen met de coördinator van Participe om statushouders te adviseren en ondersteunen op maatschappelijk vlak. Het spreekuur op donderdagavond vindt tegelijkertijd plaats met het financieel café. Oudkomers blijven namelijk vaak met vragen komen die ook door het financieel café opgepakt kunnen worden. In 2019 is een gedeelte van de begeleiding van statushouders verplaatst naar het Bonkelaarhuis zodat er sneller doorverwezen kan worden naar passende hulpverlening indien dit nodig is.

Het Plein is hét punt voor vragen over digitalisering en mediawijsheid

Inwoners kunnen met hun vragen over mobiele telefoons, laptops, e-reader, het internet of bij hulp met het invullen van formulieren terecht bij de bibliotheek tijdens openingsuren. Ook kunnen ze hun vragen stellen tijdens het digitaal inloopspreekuur, wat elke vrijdag in de bibliotheek wordt georganiseerd. Een lidmaatschap van de bibliotheek is niet nodig en deelname is gratis. Ook kunnen inwoners diverse cursussen volgen om digitaal beter te worden. Zo is er Klik en Tik, een basiscursus om te leren werken met een computer en op internet. Daarnaast bieden ze de cursus Digisterker aan, hier leer je online zaken regelen zoals het aanvragen van huurtoeslag of hoe je veilig je DigiD kunt gebruiken. De combinatiefunctaris van de bibliotheek richt zich onder andere op het mediawijs maken van de jeugd in Sliedrecht.

Het Plein biedt voor kinderen activiteiten om zich breed te kunnen ontwikkelen

De activiteiten voor kinderen zijn voor een belangrijk deel gericht op het stimuleren van het leesplezier en de lees- en schrijfvaardigheid om zo taalachterstanden te voorkomen en bestrijden. Ook is er aandacht voor mediawijsheid en informatievaardigheden (digitale vaardigheden). Naast activiteiten gericht op taalontwikkelingen worden er ook creatieve workshops georganiseerd, zoals het Bieblab.

In de bibliotheek zijn diverse werk en studieplekken beschikbaar en lidmaatschap voor kinderen tot 18 jaar is gratis. Daarnaast wordt er samengewerkt met de kinderopvangvoorzieningen en het onderwijs in Sliedrecht. Zo is in 2019 Boekstart in de Kinderopvang gestart om het voorlezen op de kinderopvang te professionaliseren. Alle kinderopvangvoorzieningen in Sliedrecht doen hier aan mee.

Alle basisscholen in Sliedrecht nemen deel aan het programma de Bibliotheek op School om zo leesplezier, taalvaardigheid en digitale geletterdheid bij leerlingen te vergroten. Daarnaast kunnen scholen gebruik maken van de collectie van de bibliotheek en worden zij begeleid door de combinatiefunctionaris van de bibliotheek.

Het bereiken van jongeren in de leeftijd 13 t/m 18 jaar blijft een uitdaging. Daarom werkt de bibliotheek samen met Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht (SOJS) om activiteiten te ontwikkelen die aansluiten bij de wensen en behoeften van deze doelgroep.

Het Plein biedt een programma van lezingen, culturele en kunstzinnige activiteiten door veel organisaties in Sliedrecht.

In de bibliotheek wordt er een afwisselend aanbod van lezingen, workshops en gesprekken georganiseerd door verschillende organisaties uit Sliedrecht. Een goed voorbeeld is de activiteit 'Koffie met..' waarbij elke keer een thema of (lokale) gast centraal staat. Dit kan gaan over bijvoorbeeld lokale geschiedenis, beroepen, vrijwilligerswerk of levensverhalen. Ook worden er kunstzinnige en culturele workshops georganiseerd voor zowel kinderen als volwassenen zoals toneellessen, schilderen en schrijfworkshops.

Steeds meer organisaties weten de bibliotheek te vinden als locatie voor het organiseren van hun activiteiten, maar ook als partner. Vooral de samenwerking met Participe en het Bonkelaarhuis is de afgelopen jaren gegroeid. In gezamenlijkheid worden diverse activiteiten georganiseerd, en ook wordt er steeds meer naar elkaar doorverwezen. Momenteel is de bibliotheek in overleg met de Volksuniversiteit om een nieuw aanbod in de avond te organiseren.

Het Plein brengt een plek voor mantelzorgers om elkaar te ontmoeten en kennis op te doen

Tijdens 'Koffie met..' worden er regelmatig bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met het Mantelzorgpunt Sliedrecht. Deze bijeenkomsten hebben thema's die bij de behoeften van mantelzorgers aansluiten. Niet alleen biedt dit mantelzorgers de mogelijkheid om kennis op te doen, ook krijgen zij de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. De komende tijd wordt er, samen met het Mantelzorgpunt Sliedrecht en Inloophuis de Schalm gewerkt aan een plan om meer activiteiten te organiseren voor mantelzorgers.

✓ **Het Plein biedt een plek voor ondersteuning en ontmoeting aan mensen met Alzheimer en hun mantelzorgers**

Ook voor mensen met Alzheimer (of een andere vorm van dementie) en hun mantelzorgers worden er bijeenkomsten georganiseerd tijdens 'Koffie met..'. Dit gebeurt in samenwerking met het Bonkelaarhuis, het Mantelzorgpunt Sliedrecht en andere betrokken organisaties. Daarnaast ondersteunt de bibliotheek het maandelijks Alzheimer café door hiervoor materiaal aan te leveren.

De bibliotheek neemt deel aan het landelijk programma Het Geheugenkabinet. Met dit programma wordt meer aandacht gevraagd voor het begrijpen en fit houden van het geheugen, dementie en mantelzorg. Het Geheugenkabinet bestaat uit een collectie van boeken en spelmaterialen en is niet alleen bedoeld voor mensen met Alzheimer (of een andere vorm van dementie), maar ook voor mantelzorgers, verzorgende en studenten in opleidingen.

✓ **Het Plein biedt informatie voor allerlei gezondheidsvragen en mogelijkheden om vragen te stellen (spreekuurfuncties)**

Er worden diverse activiteiten georganiseerd met het thema (geestelijke) gezondheid. Zo is er een aantal keer per jaar een diëtiste aanwezig tijdens 'Koffie met..' waarbij aandacht is voor lichamelijke gezondheid en voeding. Daarnaast komen er ook regelmatig gastsprekers waarbij meer aandacht is voor de geestelijke gezondheid. Er wordt op dit moment (nog) geen gezondheidssprekuur georganiseerd in de bibliotheek.

✗ **Het Plein is in plaats van 26 uur per week, 40 uur per week in gebruik in 2017 en 50 uur in 2018**

In 2019 was de bibliotheek 26 uur per week open, en in samenwerking met partners 40 uur per week. Het is voor de bibliotheek niet mogelijk om zonder andere partijen de locatie 50 uur per week open te stellen.

✓ **Het Plein nodigt uit om langer te verblijven en heeft activiteiten gericht op het voorkomen of verminderen van eenzaamheid. Daarbij worden boeken niet alleen meer gebracht, mensen worden naar de bibliotheek gehaald.**

Bij alle activiteiten die worden georganiseerd staat ontmoeting en verbinding centraal en zijn dus gericht op het verminderen van eenzaamheid. Dit geldt niet alleen voor de activiteiten, maar ook voor de bibliotheek zelf als verblijfsfunctie. Geregeld komen bezoekers langs om een tijdschrift of krant te lezen, of om gratis gebruik te maken van het internet. Mensen die moeilijk te been zijn, kunnen gebruik maken van de Wijkhopper voor een bezoek aan de bibliotheek. In samenwerking met Kom Erbij wordt momenteel gekeken hoe dit uitgebreid kan worden.

Omdat niet alle leden in staat zijn om naar de bibliotheek te komen, bezorgt de bibliotheek ook boeken aan huis waarbij de tijd wordt genomen voor een praatje. Op dit moment wordt gekeken hoe de bibliotheek meer aanwezig kan zijn in de wijk om zo hun bekendheid te vergroten, bijvoorbeeld door in buurthuis kamers activiteiten te organiseren.

Het Plein is ook een plek waar ondernemers uit Sliedrecht nieuwe werknemers kunnen vinden

Met de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) en Werkbank zijn contacten geweest om gehoor te geven aan deze doelstelling, maar dit heeft tot op heden nog niet geleid tot een aanbod. Op dit moment wordt de mogelijkheid voor een ontwikkelplein onderzocht.

Ontwikkelplein

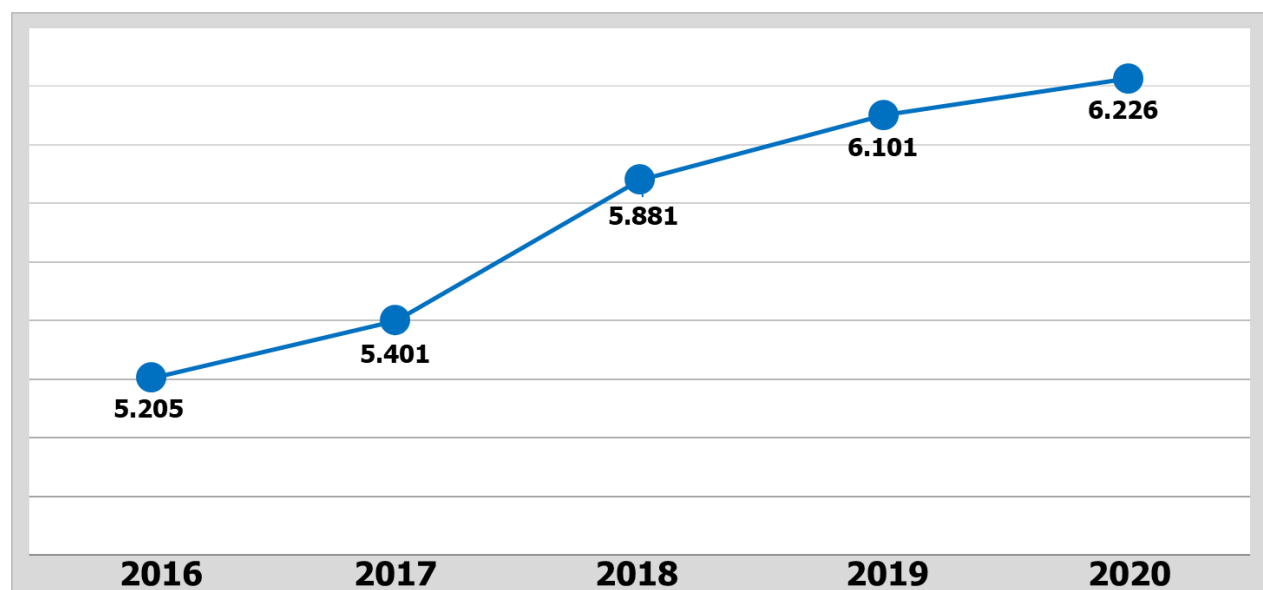
Het ontwikkelplein is (vaak) een fysieke plek in een bibliotheek die is bedoeld om mensen te ondersteunen bij hun persoonlijke ontwikkeling. Zij kunnen hier terecht voor bijvoorbeeld financieel, digitaal en/ of taaladvies, maar ook voor ondersteuning bij het vinden van een baan. In de bibliotheek van Dordrecht is een ontwikkelplein te vinden.

Het Plein biedt faciliteiten en ondersteuning bij belastingaangifte voor alle Sliedrechtters

In de bibliotheek worden computers beschikbaar gesteld zodat inwoners in een veilige omgeving hun belastingaangifte kunnen invullen en printen. Daarnaast worden er verschillende cursussen aangeboden om mensen digitaal vaardig te maken, bijvoorbeeld de cursus Digisterker of Klik & Tik (zie doelstelling Het Plein is hét punt voor vragen over digitalisering en mediawijsheid). Voor hulp bij de daadwerkelijke aangifte wordt vanwege privacy overwegingen doorverwezen naar het Bonkelaarhuis.

Ledenaantallen Bibliotheek

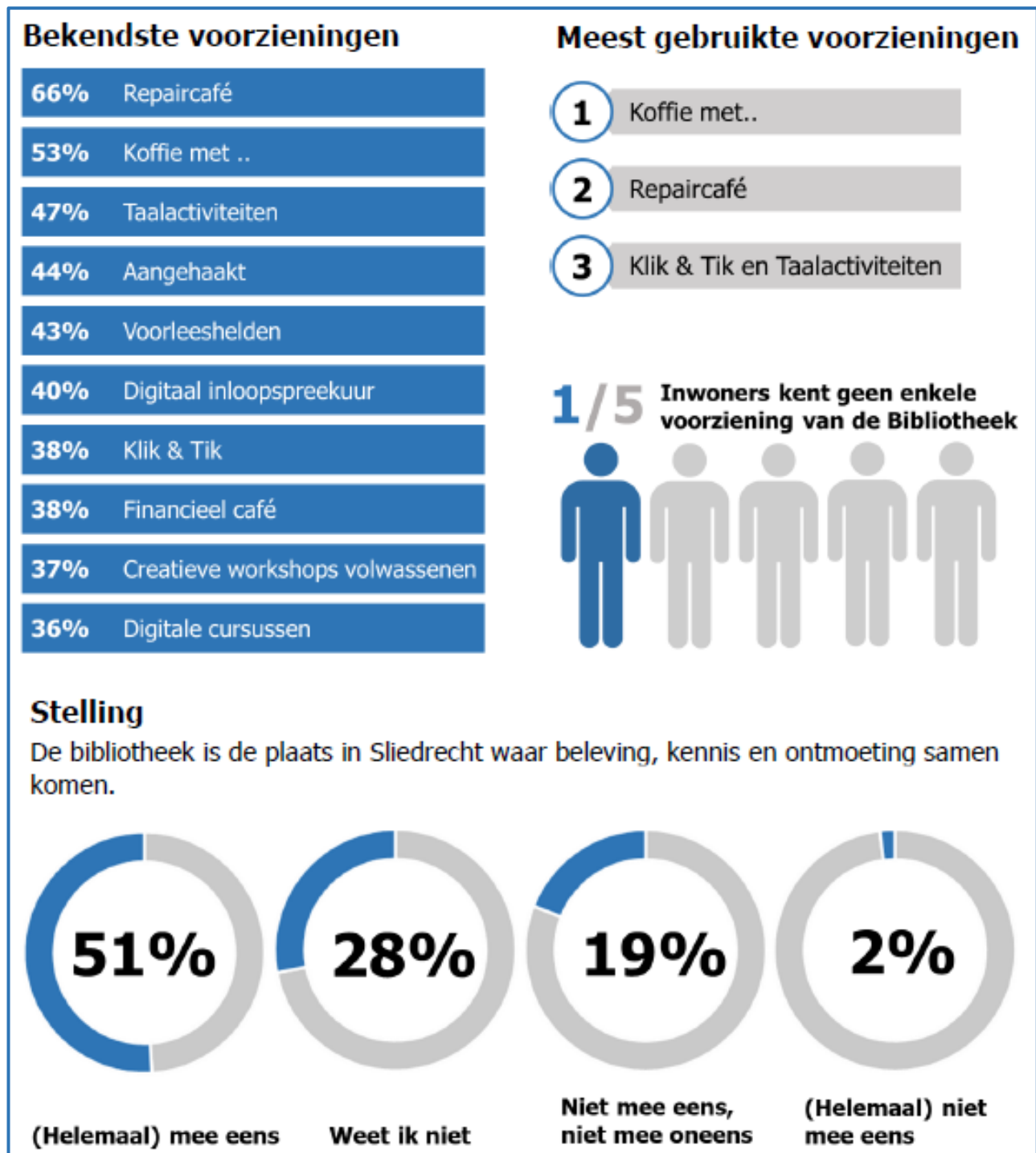

Bron: Bibliotheek AanZet

De afgelopen jaren is het aantal leden van de bibliotheek in Sliedrecht gestegen. Dit is opvallend, want landelijk gezien neemt het aantal bibliotheekleden af. De bibliotheek geeft aan dat dit mede komt door het Welkom abonnement, wat sinds 2018 wordt aangeboden. Dit abonnement is gratis voor volwassenen en biedt de mogelijkheid om vijf materialen per jaar te lenen.

Uitkomst onderzoek Onderzoekcentrum Drechtsteden

In het najaar van 2019 heeft het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) een tussenmeting van de Monitor Sociaal uitgevoerd. Op verzoek van de gemeente heeft zij een aantal vragen gesteld over de bibliotheek in Sliedrecht om zo de bekendheid van hun voorzieningen in kaart te brengen.

4. CONCLUSIE

De bibliotheekvisie is opgesteld met als doel om de bibliotheek om te vormen tot 'Hét Plein voor Ontmoeting, Kennis en Beleving'. Het is een laagdrempelige en toegankelijke plek zijn waar bezoekers komen om elkaar te ontmoeten, te beleven en kennis te delen en vergaren. Om richting te geven aan deze ontwikkeling, zijn in de visie dertien doelstellingen opgenomen. Van deze dertien doelstellingen zijn er elf behaald.

Wat gaat goed

De bibliotheek is een plek geworden met grote waarde voor individuen en maatschappij. Bezoekers komen voor verschillende redenen: om boeken te lenen, een taalcursus te volgen, om te leren omgaan met de digitale overheid, voor een voorleesmiddag, om huiswerk te maken of gewoon om de krant te lezen met een kop koffie. Er is een gevarieerd aanbod van activiteiten waar een lidmaatschap van de bibliotheek niet voor nodig is en deelname is vaak gratis. Bij alle activiteiten die worden georganiseerd staat ontmoeting en verbinding centraal, waardoor ze bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid. Doorontwikkeling van het aanbod, waarbij de vraag leidend is, staat voorop. Veel van de activiteiten worden georganiseerd met samenwerkingspartners, zoals het Bonkelaarhuis en Participe.

Tijdens de coronacrisis heeft de bibliotheek aangetoond flexibel te zijn door op de constant veranderende maatregelen in te spelen en te anticiperen. Ze is creatief aan de slag gegaan met oplossingen om doelgroepen te bereiken en hun dienstverlening te blijven uitvoeren. Hierbij is extra ingezet om kwetsbare doelgroepen zoals ouderen te bereiken, die tijdens deze coronaperiode geïsoleerd thuis zitten. Helaas konden er minder activiteiten plaats vinden waardoor de bibliotheek als ontmoetingsplek gemist werd. Maar het laat wel zien dat de bibliotheek in Sliedrecht de laatste jaren een doorontwikkeling heeft gemaakt en niet meer gezien wordt als een plek waar je alleen terecht kunt voor het lenen van boeken.

Waar zit ruimte voor verbetering

Een van de doelstellingen die niet gehaald is, is dat het Plein 50 uur per week geopend moet zijn vanaf 2018. In werkelijkheid is de bibliotheek 40 uur per week open, dit is in samenwerking met partners. Verruiming van de openingstijden is mogelijk door de samenwerking met lokale organisaties uit te breiden.

Ook kan meer samenwerking bijdragen aan het bereiken van lastige doelgroepen, zoals jongeren vanaf 13 jaar en de NT1 doelgroep, en het vergroten van de bekendheid van de bibliotheek. Uit het onderzoek van het OCD komt namelijk naar voren dat de meeste inwoners bekend zijn met de voorzieningen van de bibliotheek, maar dat er ook nog een gedeelte is die geen enkele voorziening kent. Samenwerking met lokale partners kan bijdragen aan meer bekendheid van de voorzieningen van de bibliotheek, maar ook door het aanbod meer te promoten.

In de bibliotheekvisie is opgenomen dat Het Plein een plek is waar ondernemers uit Sliedrecht nieuwe werknemers kunnen vinden. Ondanks dat er contacten zijn gelegd met onder andere de SDD en Werkbank, is het nog niet gelukt om deze doelstelling te behalen. Op dit moment wordt de mogelijkheid voor een ontwikkelplein onderzocht.

Conclusie

De bibliotheek is omgevormd tot Hét Plein voor Ontmoeting, Kennis en Beleving. De (meeste) doelstellingen in de bibliotheekvisie zijn behaald en nog steeds actueel. Deze doelstellingen worden meegenomen bij het opstellen van een nieuwe bibliotheekvisie in 2021. Wel kan er gekeken worden of het beleid op onderdelen aangescherpt moet worden, en of het nodig is dat bepaalde speerpunten meer of minder aandacht krijgen. Daarnaast moet de aankomende visie de bibliotheek de ruimte geven om te experimenteren met hun activiteiten zodat het aanbod blijft aansluiten bij de vraag.